

העדה

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון צ"ד - פרשת שופטים - שנת תשפ"ב

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

קול מלחמה במחנה:

די ריכטיגער
געווער

קעגן די סכנה
פונעם אינטערנעט

עמוד ה'

משנת החסידות

פרק ל"ד

(שיעור ס"ג - פרשת תרומה תש"ס)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

ושכנתי

בתוכם:

כוונת

הבריאה:

גילוי אלוקות

בתוך כלים

של עולם הזה

א. את כל כלי עבודתם: עבודתו יתברך ע"י הכלי של האור

טבע של הנשמה היא להתבטל אל מקורה באור אין סוף כי כל דבר נמשך בטבעו אל שורשו | הגוף הוא כלי לצמצם את אור הנשמה כדי שישאר למטה | האורות והכלים נמשכים משני דרכים של השגת אלוקות | עיקר שכינה בתחתונים - ע"כ הדרך הנכון בהשגת אלוקות הוא דוקא ע"י הכלים

ב. אורות וכלים - ע"י עבודתו יתברך מגלים שהם אחד ממש

אור וכלי - שניהם הם עצם אלוקות רק נתגלה ע"י שני אופנים | בעולם הזה יש הסתר בגילוי האלוקות של הכלים | בעולם הזה יש פיבוד בין הגוף והנשמה, ולכן רוצה הנשמה להידיבק למעלה | לעתיד לבוא יהיה הכלים מזוכך לגמרי, ויהיה אחדות בין הגוף והנשמה

ג. והיה המשכן אחד: אחדות של אורות וכלים ע"י המשכן

המשכן היא הכלי להמשיך האור של מתן תורה | זיכוך הכלים שהוא בניית המשכן נבנה דוקא ע"י ל"ט מלאכות שזהו ענין של 'טל' תורה | תכלית כוונת המשכן הוא לגלות אלוקות בתוך ריבוי צמצומים של הכלים

א.

את כל כלי עבודתם: עבודתו יתברך ע"י הכלי של האור

טבע של הנשמה היא להתבטל אל מקורה באור אין סוף כי כל דבר נמשך בטבעו אל שורשו | הגוף הוא כלי לצמצם את אור הנשמה כדי שישאר למטה | האורות והכלים נמשכים משני דרכים של השגת אלוקות | עיקר שכינה בתחתונים - ע"כ הדרך הנכון בהשגת אלוקות הוא דוקא ע"י הכלים

בטבעו לשורשו, ותשוקתו להתבטל אליו. וכמו שפרחה נשמתו של ישראל בשעת מתן תורה כמארז"ל (שבת פח:), והיינו שנשמות ישראל ביקשו אז לצאת מכלי הגוף בכדי להידיבק באור אין סוף ב"ה.

זהו כלל גדול בבריאה, שלכל דבר יש הימשכות טבעית אל שורשו, וכמו שאנו רואים את טבע נפש הבהמית שהיא נמשכת אחרי מדות גשמיות ובהמיות כמו עצלות ועצבות ותאוות וכדומה, כי שורשה בהמי וממילא נמשכת בטבעה לגסות ובהמיות. וכן אמרו חז"ל (ב"ר סוף פנ"ג, הובא ברש"י בראשית

כא, ז'רוק חוטרא לאירא אעיקריה קאי', כי יסוד העפר מושך למטה, וכמו כן טבע האש הוא להיות נמשך למעלה כי יסוד האש נמצא למעלה, וכמו כן כל שורש מושך אליו את הענפים. וכן הוא טבע אור הנשמה, שמאחר שהיא נמשכת מאור אין סוף ב"ה, לכן היא נמשכת בטבעה לעלות למעלה ולהתבטל אל מקורה שהוא הקב"ה.

הגוף של האדם מעכב בעד כלות הנפש של הנשמה ולכן לא שייך שישרה איזה אור בעוה"ז,

כל דבר נמשך בטבעו אל שורשו, ולכן טבע האור הנמשך מאור אין סוף להיות נמשך למעלה והטעם שהוצרך להקים דוקא בנין גשמי כדי שיהיה המשך להשראת השכינה של מתן תורה, כי הנה יש שתי דרגות בבריאה, אורות וכלים, נשמה וגוף, ולא שייך שתשרה השכינה - שהוא בחי" אור - בעוה"ז, אלא אם כן ישנם כלים הראויים לקבל הארה זו של השראת השכינה.

כי הנה שורש כל האורות שבעולם הוא האור אין סוף ב"ה, ולכן הטבע שכל נשמה הוא לחזור למעלה, כי כל דבר נמשך

המשכן הוא המשך לגילוי השכינה שהיה בשעת מתן תורה כתב התניא בפרק ל"ד 'ומדרגת משה רבינו ע"ה היא העולה על כולנה, שאמרו עליו שכינה מדברת מתוך גרונו של משה, ומעין זה זכו ישראל במעמד הר סיני, רק שלא יכלו לסבול, כמארז"ל (שבת פח:), שעל כל דיבור פרוחה נשמתן וכו' שהוא ענין ביטול במציאות הני"ל, לכן מיד אמר להם לעשות לו משכן וכו' קדשי הקדשים להשראת שכינתו שהוא גילוי יחודו יתברך, ע"כ.

ונרחיב קצת את הענין. הדנה מבואר שמדרגת מתן תורה שזכו אז ישראל לגילוי שכינה - הוא ענין ביטול גמור להקב"ה וכמ"ש חז"ל קבע שבשעת מתן תורה פרוחה נשמתו, ואח"כ קבע הקב"ה מדרגה זו במשכן. וזה עיקר הטעם שציוה הקב"ה על עשיית המשכן, וכמ"ש הרמב"ן (ריש פר' תרומה), 'זהו כדי שלא יתבטל ענין מ"ת, ושיהיה במשכן המשך להשראת גילוי השכינה שהיתה בשעת מ"ת, ועל זה נאמר (שמות כה, כב) 'ונועדתי לך שם', שדיבורו של הקב"ה עם משה במשכן הוא המשך של מתן תורה ושל הגילוי שכינה שהיה לישראל.

פרק ל"ד

וְלָכֵן, אַחַר שֵׁיעֲמִיק הָאָדָם מַחְשְׁבָתוֹ בְּעִנְיָן בְּטוֹל הַנוֹכַח לְעִיל בְּפִי יִכְלָתוּ, וְאֵת יָשִׁיב אֶל לְבוֹ: בִּי מְהִיּוֹת קָמָן שְׂכָלִי וְשָׂרֵשׁ נִשְׁמָתִי מִהִכִּיל, לְהִיּוֹת מְרַבֵּה וּמְשֻׁבָּן לְיַחְדּוֹ יִתְפָּרֵד בְּאֵמַת לְאֵמָתוֹ, מֵאַחַר דְּלִית מַחְשְׁבָה דִּילִי תְּפִיסָא וּמְשֻׁבָּת בּוֹ יִתְפָּרֵד בְּלָל וּבְלָל שׁוּם הַשְׁנָה בְּעוֹלָם, וְלֹא שְׁמִין מְנַהוּ מִהַשְׁנָת הָאֲבֹת וְהַנְּבִיאִים - אִי לְזֹאת אֶעֱשֶׂה לוֹ מְשֻׁבָּן וּמְכוּן לְשִׁבְתוֹ, הוּא הָעֵסֶק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה בְּפִי הַפְּנְאִי שְׁלִי, בְּקַבְּיעוּת עֲתִים בְּיּוֹם וּבְלֵילָה, בְּדַת הַנְּתַנָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּהַלְבוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה

והנה מקור שורשם של האורות הוא האור אין סוף בעצמו שהוא דרגת גילוי אלוהות באופן של לית מחשבה תפיסה ביה כלל, למעלה מהבריאה, ומשום כך יש לנשמה כלות הנפש למעלה, ורצונה תמיד לצאת מהגוף ולהתנדב בה, כי נמשכת היא בטבעה אל מקור שורשה שהוא האור שלמעלה מהבריאה. ואילו שורש הכלים היא דרגת האלוהות המתגלה באופן של ממלא כל עלמין שהוא גילוי אלוהות שבתוך הבריאה עצמה, ומשום הכי אין בו כלות הנפש למעלה

אלא א"כ יוכנו כלים ראויים שיצמצמו את האור כדי שיוכל להשאר למטה ולא יחזור אל שורשו. והדוגמא לכך היא מענין הגוף והנשמה, [ואין הכוונה בדרגת הגוף כמו שהוא לעת עתה שאינו כלי מושלם כיון שיש בו עדיין תערובת רע, אלא הכוונה על דרגת הגוף שיהיה לעתיד לבוא, שאז יודכך לגמרי ויהיה כלי ראוי לאור הנשמה, ושניהם יחיו חיים נצחיים]. כי הנשמה היא אור ובטבעה היא נמשכת למעלה ויש לה כלות הנפש להידבק בהקב"ה, ואילו הגוף הוא כלי שאין לו כלות הנפש אלא אדרבה הוא מצמצם את הנשמה שתישאר למטה. וזו אכן תכלית הבריאה, לחיות כאן בעוה"ז בכלים של הבריאה ולהיות דבוק בקב"ה.

שני אופני גילוי אלוהות בעולם, סובב כל עלמין - למעלה מהבריאה, וממלא כל עלמין - כלים של הבריאה

אמנם לכאורה הדבר צריך הסבר, שהרי גם הכלים עצמם הינם נבראים מהאור אין סוף ב"ה, וכיון שכל דבר נמשך בטבעו אל שורשו, למה אין הכלים נמשכים אף הם לאור א"ס ב"ה שהוא מקורם ושורשם. אך הביאור בזה הוא, לפי הידוע שישנם שני אופנים בענין גילוי אלוהות בעוה"ז, האחד הוא גילוי אלוהות באופן שלמעלה מהבריאה שבו 'לית מחשבה תפיסה ביה כלל', וזה מכונה בשם סובב כל עלמין. ומאידך יש בחי' גילוי אלוהות הבא מצד הבריאה עצמה ומתגלה בתוך הכלים של הבריאה, וזה מכונה בשם ממלא כל עלמין.

האורות והכלים נמשכים משני דרגות אלו של גילוי אלוהות

והנה מקור שורשם של האורות הוא האור אין סוף בעצמו שהוא דרגת גילוי אלוהות באופן של לית מחשבה תפיסה ביה כלל, למעלה מהבריאה, ומשום כך יש לנשמה כלות הנפש למעלה, ורצונה תמיד לצאת מהגוף ולהתנדב בה, כי נמשכת היא בטבעה אל מקור שורשה שהוא האור שלמעלה מהבריאה. [ויש להמשיל דבר זה לחכם גדול שבשעה שהוא

מתדבק בחכמה עמוקה אז שוכח מכל דבר אחר, כי מתדבק אז לגמרי בכח ההשכלה ושכחו נמשך אחריה לגמרי. וכמו כן הנשמה יש לה תשוקה גדולה להידבק בהקב"ה, וממילא היא מואסת בכל דבר שנראה לה כאילו הוא נפרד ממנו [יתברך]. ואילו שורש הכלים היא דרגת האלוהות המתגלה באופן של ממלא כל עלמין שהוא גילוי אלוהות שבתוך הבריאה עצמה, ומשום הכי אין בו כלות הנפש למעלה, כי הוא משיג שאין צריכים להתפשט מהכלים לעלות למעלה בכדי להיות דבוק בהקב"ה, אלא גם בכלים של עוה"ז יכולים להידבק באותו דרגת אור אלוהות, שכמו שישנו גילוי אלוהות למעלה מהבריאה בבחינת אור פשוט, כמו כן מתגלה אלוהות גם בכלים של הבריאה, והם ג"כ אלוהות כמו האורות.

שני אופני דביקות בהקב"ה, דביקות בדרך אור פשוט, ודביקות בדרך התלבשות במידות וכלים

ודוגמא לזה בדרך העבודה הוא, שישנם שני אופנים של דביקות הנפש בהקב"ה. האופן האחד הוא דביקות כזו שאי אפשר לפרש אותה כדיבורים, תענוג של דביקות באור העליון שהנשמה מרגשת ואי אפשר לפרש אותו, והיא דביקות בהקב"ה באופן של 'לית מחשבה תפיסה ביה כלל'. אך ישנה גם דביקות שהנשמה מרגשת ע"י עשיית המצוות בענינים גשמיים כמו אכילה לשם שמים וכדומה, שגם בדברים אלו יכולה הנשמה להרגיש אור אלקי, והוא דביקות שהנשמה מרגשת הארת אלוהות המתלבשת בכלים.

השגת אלוהות באופן אמיתי הוא דוקא כפי שהוא מתלבש בכלים

והנה לא זו בלבד שלפי דרכנו למדנו שאפשר להידבק באלוהות גם ע"י הכלים כמו ע"י האורות, אלא עוד יותר מכן, עיקר הדביקות היא ע"י הכלים, שהרי מאחר שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא, מעתה נמצא שעיקר גילוי שכינה הוא בתחתונים (בר"ר יט, ז), וזהו התכלית הנרצית, להידבק באלוהות ע"י הכלים דוקא. ומי שרצה להידבק

בהקב"ה כפי שהוא למעלה מהעולמות בבחינת אור אין סוף ב"ה עצמו, עדיין לא השיג ענין אלוהות בשלימות, ורק כאשר הוא מתדבק באלוהות כפי שהיא מתגלה בעוה"ז בלבושי הכלים והמידות העליונות, אזי יש לו השגה שלימה באלוהות, כי עיקר גילוי אלוהות הוא בתחתונים דוקא. [ואע"פ שהכל הוא אחדות גמור כמ"ש להלן, מ"מ ענין אלוהות מתגלה ומובנת ביותר לנפש האדם כפי שהוא מתגלה כאן למטה בלבושי הכלים של עוה"ז].

בפרשת קריאת שמע מבואר שדביקות בהקב"ה הוא דוקא ע"י עשיית המצוות

וזהו שנאמר בתורה (דברים ו, ד) בפרשת קריאת שמע 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', שהתבוננות בפסוק זה מביאה לידי מסירות נפש, דהיינו כלות הנפש של הנשמה לצאת מהגוף ולהידבק למעלה לאור אין סוף ב"ה, וכדמסקי 'אהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'. אמנם מיד ממשיך הכתוב ואומר 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך וגו', כלומר שהתורה מפרשת שאין צורך בכלות הנפש דוקא בכדי להידבק באלוהות, כי גם ע"י הדברים אשר אנכי מצוך היום יכולים להידבק בהקב"ה, כי כאשר האדם עוסק במצוות אלו שציוונו בוראנו יתברך לעשותם ומתדבק באור אלקי ע"י המידות העליונות שמתלבש בהם הקב"ה כפי שהוא מתגלה כאן למטה בעוה"ז, אזי הוא דבוק באלוהות ביותר ובאמת. ואע"פ שלעת עתה אין נראית וניכרת הדביקות בה' שיש בקיום המצוות, כמו שהיא נראית ונגלית אצל הדבוק באור אין סוף עצמו, מ"מ לאמינותו של דבר הדביקות האמיתית היא בקיום המצוות, וזהו עיקר התכלית הנרצה כאמור, כי העיקר הוא לקיים רצון הש"ת במה שציוונו בעשיית המצוות, ועי"ז יש לנו דביקות אמיתי בהקב"ה. [ואכן בתחילת העבודה צריכים לעבוד בגודל התשוקה והכלות הנפש הבאים מצד הנשמה עצמה, אלא שלאחר מכן עבודת האדם היא להמשיך דביקות זו בכלים דוקא, וכמו שיתבאר בהמשך בעוה"ז].

ב.

אורות וכלים - ע"י עבודתו יתברך מגלים שהם אחד ממש

אור וכלי - שניהם הם עצם אלוהות רק נתגלה ע"י שני אופנים | בעולם הזה יש הסתר בגילוי האלוהות של הכלים | בעולם הזה יש פירוד בין הגוף והנשמה, ולכן רוצה הנשמה להידבק למעלה | לעתיד לבוא יהיה הכלים מזוכך לגמרי, ויהיה אחדות בין הגוף והנשמה

גמור בין הגוף והנשמה, וממילא מצב העולם - ובכללו האדם - אינו בשלימות, כי על הגוף נאמר (בראשית ג, ט) 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב', ויצטרך לעבור את זיכור המיתה עד שיזכה לעמוד לתחייה בתחיית המתים. ונמצא שלעת עתה ישנו עדיין פירוד בין הנשמה והגוף ואין כאן אחדות ביניהם, וממילא נחשב ג"כ בעינינו כאילו האורות והכלים של אלוהות שהם הגורש אל הגוף והנשמה - אינם אחדות גמורה. וכיון שאין הנשמה מרגשת את האלוהות שיש בכלים, ע"כ יש לה תשוקה תמידית להיפרד מהגוף ולהידבק באור העליון שלמעלה מהכלים. ועל כן פרחו נשמתן של ישראל בשעת מתן תורה כמארו"ל (שבת פה:), והיינו כנ"ל מפני שהשתוקקו לאור אין סוף ב"ה עצמו שנגלה עליהם אז שהוא למעלה מהעולם, ועל כן הוצרכו לצאת מכלי הגוף.

לאחר תחיית המתים יהיה הגוף מזוכך לגמרי, וממילא תהיה אחדות בין הגוף והנשמה

אולם לאחר שיזכה הגוף לקום בתחיית המתים מזוכך ונקי מזוהמתו, אז תהיה אחדות גמורה בין הנשמה והגוף, אורות וכלים, באופן שאי אפשר

הלבוש של המילים אינם תופסים מקום כלל נגד עומק הסברה עצמה.

וככה ממש הוא ענין גילוי האלוהות בעולם, שהוא מתגלה בשני אופנים שהם אורות וכלים, שכל מה שהם נראים כשני ענינים נפרדים, אין זה אלא למי שאינו עומד על עומק הסברה ואינו מבין אלוהות על נכון, ולכן נראה לו כאילו אין כאן אחדות ביניהם ח"ו. אבל לאמינותו של דבר הם אחדות גמורה, אלא שאחדות זו מתפרשת בשני אופנים, אופן אחד הוא בדרך של 'לית מחשבה תפיסה ביה כלל', ואופן שני הוא בדרך התלבשות במידות, וכגון 'מה הוא תנון אף אתה תנון' וכו', אבל באמת אין כאן אלא אחדות אחד פשוט של הקב"ה.

בזמן הזה ישנו פירוד בין הגוף והנשמה, ולכן רוצה הנשמה להיפרד מן הגוף ולהידבק למעלה

והנה סיבת הדבר שאין האחדות שישנה למעלה בין האורות והכלים נראית בעולם הזה היא, כי ה'אדם' נקרא כן על שם 'אדמה לעליון', שכל חלקיו, הגוף והנשמה יחד צריכים להיות דומים לבוראם ולהיכלל באלוהות. אמנם אחר חטא אדם הראשון אין אחדות

אלוהות הוא אחדות אחד פשוט המתפרש בשני אופנים - אורות וכלים

ונבוא לבאר את היחס הנכון שבין אורות וכלים. כי הנה זה פשוט שכלפי מעלה לא שייך לומר שהאורות והכלים הם שני דברים נפרדים, כאילו נאמר שישנם אורות לבד, והם מתלבשים בדבר אחר שהוא הכלים, שהרי למעלה הכל אחדות גמורה, והוא ורצונו אחד ממש. אלא כל ההבדל בין האורות והכלים הוא רק בזה שהם שני אופנים לפרש ולגלות אלוהות, אבל לאמינותו של דבר שניהם אינם מגלים אלא את אותה אחדות של הקב"ה. משל למה הדבר דומה, ללמדן האומר סברא נאה ומפרש אותה היטב, ושוב הוא חוזר על אותה הסברא אלא שמפרש אותה במילים אחרות ובלשון אחר. והנה מי שאינו מבין את הסברא לעומקה, יראה הדבר בעיניו שבפעם השניה אמר ללמדן סברא אחרת לגמרי, כי פעם אחת אמר כן, ובפעם האחרת אמר באופן אחר, והם נראים כשני סברות חלוקות. אך החכם המבין דבר לאשורו, מבין מיד שאין שתי לשונות אלו אלא סברא אחת בלבד, כי תוכן הענין הוא דבר אחד ממש, ואין נפקא מינה באלו מילים ובאיוז לשון נאמרה הסברא, כי

וככה ממש הוא ענין גילוי האלוהות בעולם, שהוא מתגלה בשני אופנים שהם אורות וכלים, שכל מה שהם נראים כשני ענינים נפרדים, אין זה אלא למי שאינו עומד על עומק הסברה ואינו מבין אלוהות על נכון, ולכן נראה לו כאילו אין כאן אחדות ביניהם ח"ו

להפריד ביניהם, ולכן יחיו שניהם לעולם, ויחיה גם הגוף לנצח כמו הנשמה. וכמו שתתגלה אחדות ה' בעולמו בכלל כדכתיב (זכריה יד, ט) 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', כמו כן תתגלה אחדות זאת בפרט בכל אדם שהוא 'אדמה לעליון' כאמור, ואז לא תבקש עוד הנשמה לצאת מהגוף בכדי להידבק בהקב"ה, כי אז תשיג הנשמה את האחדות הגמורה של האורות והכלים, שכמו שיכולים להידבק באלוקות כפי

שהוא מתגלה באור הפשוט שלמעלה מהכלים, כמו כן יכולים להידבק באלוקות כשהוא מתלבש בהכלים. וזהו שארז"ל (שבת שם) שבשעת מתן תורה הוריד הקב"ה טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם, כי ע"י טל זה של תחיית המתים נודככו הגופים שלהם ונטהרו לגמרי כמו שיהיה לעת התחייה, וממילא חזרה בהם נשמתם, כי נתגלה האחדות שבין האורות והכלים, ומעתה אין צריכים עוד לצאת מהגוף

ג.

והיה המשכן אחד: אחדות של אורות וכלים ע"י המשכן

המשכן הוא הכלי המשך האור של מתן תורה | זיכרון הכלים שהוא בניית המשכן נבנה דוקא ע"י ל"ט מלאכות שזהו ענין של 'טל' תורה | תכלית כוונת המשכן הוא לגלות אלוקות בתוך ריבוי צמצומים של הכלים

עשיית המשכן היא כדי להמשיך הארת מתן תורה בכלים ראויים

הנה לאחר מתן תורה בא העבודה להמשיך אור זה של 'טל תורה' שתתגלה בשעת מתן תורה באופן של 'נתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', והיינו לעשות כלים ומשכן לקבל הגילוי הנפלא וגודל השראת השכינה שהיה בשעת מתן תורה, שהמשכן הוא כלי מוכשר שיש בו הארה מטל תורה זו שתתגלה לעתיד לבוא, וממילא הוא כלי נכון לקבל בתוכו את השראת השכינה של מתן תורה. ולא תהיה עוד עבודת כלל ישראל כפי שהיה בתחילת מתן תורה ע"י כלות הנפש של הנשמה לצאת מהגוף ולהידבק למעלה.

ל"ט מלאכות שנעשו במלאכת המשכן כדי לברר ה'טל' תורה, שהוא ענין זיכרון הכלים

ולצורך זה נעשו במלאכת המשכן ל"ט מלאכות דייקא כמנין ט"ל, שהם ל"ט אופני בירור הכלים להפריד הטוב מהרע, נגד ט"ל קלות שבאו אחר חטא אדם הראשון שבו נתערב הטוב ברע, ועי"ז יתגלה 'טל' תורה בכלים ממוככים, שטל תורה זה שהוא טל של תחייה כנ"ל, הוא מוכך את הכלים להיותם נצחיים כמו האור. [ובוהו יובן הטעם שנאסרה מלאכת המשכן בשבת. כי כיון שמעלת יום השבת היא שמאירה בו הארה ממש כעין לעתיד לבוא שהכלים הם כבר ממוככים לגמרי ומאירים באחדות גמורה עם האורות, ממילא אין צורך עוד לעבודה בל"ט מלאכות כדי לברר את הכלים. והרי זה כמו שהקב"ה שובת ביום השבת ממלאכת הברואה, כיון שביום זה עומדת הברואה במדרגה זו שכבר אין צורך לברר טוב מרע]. וזהו תכלית כוונת בניית המשכן, להמשיך את האורות של מתן תורה בכלים ממוככים, ולומר שאין צריכים כלות הנפש בכדי להידבק באלוקות, אלא אדרבה עיקר אלוקות מתגלה ע"י התלבשות בכלים דייקא.

ביאור מדוע פרשת תרומה עוסקת בחשבונות, ולא בגודל התשוקה של השראת השכינה

וביסוד זה נזכר לבאר עוד ענין הנראה לכאורה תמוה בתורה. הנה פרשת תרומה הוא הפרשה העוסקת במלאכת המשכן, ולכאורה הינה פרשה של 'אש להבת שלהבת', שהרי היא מדברת מענין השראת השכינה, כמ"ש (שמות כה, ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', שהוא הדבר הנעלה והנחשב ביותר בעולם. ואכן הדברים נראים כן ממה שמצינו בבוה"ק שיש בו אריכות גדול בפרשה זו ברוב תשוקה וכיסופין, (וגם הרבה מעניני שבת קודש כמו כגונא וכו' נשתלשלו שם מדרושים אלו, וכן נסדר בה 'ספרא דצניעותא' שהוא חיבור הכולל בו את כל חכמת הקבלה כדאיחא בתחילתו, ויש בו חמשה פרקים כנגד כל

כדי להידבק באלוקות, שהרי גם בתוך הכלים עצמם שייך להידבק באלוקות. וזהו הטל שעליו אמרו חז"ל 'טל תורה מחייהו' (תיקון לח: ועי' כתובות קיא:), שע"י התורה נמשכת הארה מהזמן העתידי שאז תתגלה האלוקות שישנה בכלים עצמם כנ"ל. [ונרמז זה בתיבת 'טל' שעולה כמספר כ"ב טוב, דהיינו כ"ב אותיות התורה שהן הכלים שמתלבש בהם הקב"ה, ועל ידם מתגלה הקב"ה בבחי' 'טוב', שהוא האופן שהינו מתגלה בעוה"ז].

ואדרבה זהו עיקר העסק בפרשת תרומה ובמסכת מידות כאמור, כי אכן זהו עיקר כוונת המשכן, להכניס האורות של השראת השכינה בתוך צמצומי הכלים והמידות, ובהגבלות אלו דייקא שורה הקב"ה. וענין זה הדגיש שלמה המלך ע"ה בעת הנוכת בית המקדש, כמו שנאמר (מלכים א, ח יב-יג) 'אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל, בנה בניתי בית זבול לך מכן לשבתך עולמים', כלומר שרצון השי"ת היה לשכון בערפל דייקא, והיינו בתוך צמצומי כלים ומידות שאין ניכר בהם אלוקות כל כך, ועל כן נמי 'בניתי בית זבול לך מכן לשבתך עולמים' - מלשון העלם, ששם בהעלמה שורה אלוקות ביותר.

במקום שיש שם ריבוי צמצומים שם מתגלה אלוקות ביותר

וזהו שהמשיך אח"כ ואמר (שם פסוק כז) 'כי האומנם ישב אלקים על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי, והיינו ששלמה המלך ע"ה נתקשה בכל ענין הכלים שעושים להשראת השכינה, אין יכולים לעשות כלים לאלוקות שהינו אין סוף ובלתי בעל גבול, ואין שייך כלל להידבק באלוקות שהוא אין סוף, הלא 'השמים ושמי השמים' - שהם הכלים הכי גדולים בעולם - לא יכלכלו ויכילו את האור אין סוף, וכל שכן 'הבית הזה אשר בניתי'.

אך התירוץ לזה הוא שזהו אכן כל עומק הסוד של בית המקדש - גילוי אלוקות בתוך הכלים, והיינו לומר כי הדביקות בהקב"ה אינה כפי שאנו חושבים שהיא רק דביקות באור, וממילא לא שייך להידבק בו כלל ע"י כלים, אלא אע"פ שהנשמה אכן נמשכת מן האין סוף עצמו, עכ"ז גם הכלים נמשכים מאלוקות ע"י צמצום השכינה בתחתונים, ונמצא שהכלים הינם ג"כ בחי' אלוקות, ואדרבה עיקר שכינה מתגלה ע"י הכלים, וזהו כל עיקר כוונת בנין המקדש, לגלות האלוקות שבתוך הכלים כנ"ל. וכיון שכן שוב אין מקום לקשות 'הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי', כי מאחר שרצונו יתברך הוא לגלות האלוקות שבתוך צמצומי הכלים, ממילא כפי כמה שיש יותר צמצום - כך תהיה יותר השראת השכינה, כי זהו כוונתו יתברך במה שאמר לשכון בערפל דייקא, כי ע"י גודל צמצומים אלו יתגלה אלוקות ביותר. ונמצא שתחילת דבריו 'ה' אמר לשכון בערפל' הם גופא התירוץ על קושייתו, שאכן 'השמים ושמי השמים לא יכלכלוך' כיון שהם אינם כלים ומדידות והגבלות שרצה הקב"ה לשרות בהם, ורק בצמצומים של המקדש דייקא רצה הקב"ה מפני שהם צמצומים גדולים יותר, ובהם דווקא תהיה השראת השכינה בעולם.

חמשה חומשי תורה, ומיוחס לעיקב אבינו שלמד אותו עם יוסף הצדיק), הרי שפרשת תרומה היא פרשה נוראה ביותר, וא"כ לכאורה היו צריכים להיות בה פסוקים המדברים בגודל התלהבות על גודל ענין השראת השכינה בעולם, וכמו - לדוגמא - הפסוקים של פרשת ואתחנן המדברת אודות המעמד הנשגב של מתן תורה, וכתבי שם (דברים ה, כא) 'הן הראנו ה' אלקינו את כבודו ואת גדלו ואת קולו שמענו מתוך האש וגו', וכמה פסוקים כאלו, וכן היה צריך להיות פסוקים כאלו גם בפרשת תרומה העוסקת במלאכת המשכן. ואילו למעשה כל הפרשה עוסקת בעיקר מן החשבונות והמידות של כלי המשכן, באיזה מידה ומראה יהיה כלי פלוני ובאיזה מדה תכירו, וכל זה הוא חכמת החשבון שהיא החלק היבש ביותר מכלי השכל, ואין בו שום התלהבות וחמימות אשר לכאורה היה מן הראוי לבא בפרשה נשגבה זו.

מסכת מידות עוסקת בעיקר במדידות המדויקות של בית המקדש

ותמיהה זו ממש יש גם במסכת מידות שהיא המסכת העוסקת בענין בית המקדש, וכל עסק המסכת הוא בעיקר בענין החשבונות והמידות של בית המקדש, ומסכת זו נראית מאד יבשה בלא שום התלהבות רק כולו חשבון. והנה אמרו ז"ל (יומא ז.) שסתם משנה במסכת מידות היא רבי אליעזר בן יעקב, והנה עליו אמרו חז"ל שהלכה כמותו מפני שמשנתו קב ונקי (עירובין סב:), והיינו שמשנת רב"י מדודה מאד לפי החשבון המדויק בלא שום נטייה צדדית, ודבר זה ממש נמצא גם במסכת מידות המוסרת את המדידות וההגבלות המדויקות של בית המקדש, שהרי רק באופן שיהיו החשבונות והמידות מדויקות מאד לפי ציווי התורה תהיה בו השראת השכינה, ואם ישתנו במשהו לא תהא בהם עוד השראת השכינה. ולכאורה הדבר אינו מובן, איו נפקא מינה יש לגבי השראת השכינה אם יהא הארון במשהו יותר גדול מאמתיים וחצי וכו', וכן במה שצריך להיות דוקא חצי ולא שלם וכו', וכי בלאו הכי לא שייך שתהיה השראת השכינה בזה, ולמה בכלל יש עסק גדול כזה מהמידות והחשבונות בבית המקדש.

תכלית כוונת המשכן הוא לגלות אלוקות בתוך הכלים הנראים כחסרי חיות

אלא הן הן הדברים שאמרנו, שעיקר השראת השכינה הוא דוקא בהתלבשות בתוך כלים ובדברים הנראים יבשים שאין בהם חיות כמו שיש באורות, ושם מתגלה אלוקות ביותר, כי זהו עיקר כוונת המשכן - לברר החיות שישנה בתוך הכלים עצמם, ולזככם שתתגלה בהם אלוקות. ולכן מדייקת התורה הרבה בענין המדידות והחשבונות של כלי המשכן,

נקודות:

אולם לאחר שיזכה הגוף לקיום בתחיית המתים מזוכך ונקי מזוהמתו, אז תהיה אחדות גמורה בין הנשמה והגוף, אורות וכלים,

באופן שאי אפשר להפריד ביניהם, ולכן יחיו שניהם לעולם, ויחיה גם הגוף לנצח כמו הנשמה. וכמו שתתגלה אחדות ה' בעולמו בכלל, כמו כן תתגלה אחדות זאת בפרט בכל אדם שהוא 'אדמה לעליון'

~

מאחר שרצונו יתברך הוא לגלות האלוקות שבתוך צמצומי הכלים, ממילא כפי כמה שיש יותר צמצום - כך תהיה יותר השראת השכינה, כי זהו כוונתו יתברך במה שאמר לשכון בערפל דייקא, כי ע"י גודל צמצומים אלו יתגלה אלוקות ביותר.

ונמצא שתחילת דבריו 'ה' אמר לשכון בערפל' הם גופא התירוץ על קושייתו, שאכן 'השמים ושמי השמים לא יכלכלוך' כיון שהם אינם כלים ומדידות והגבלות שרצה הקב"ה לשרות בהם

א.

העבודה של בחי' טוב' ושל בחי' חיים' מתאחדים בראש השנה

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך (טו, יח).

אמר הכתוב (דברים ו, כד) ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה וגו' לטוב לנו כל הימים לחיותינו כהיום הזה. ונתבאר בזה, כי בפסוק זה נכללו שני מדרגות כלליות שישנם באופן קיום התורה והמצוות, והם בחי' 'לטוב לנו' ובחי' 'לחיותינו'. ושני דרכים אלו תלויים בשרשי הבריאה הנתועים בנן עדן מקדם, כי בו נמצאים עץ הדעת טוב ורע ועץ החיים אשר בתוך הגן. והעבודה השייכת בבחי' עץ הדעת היא הבחירה בטוב מן הרע, ואילו העבודה מצד עץ החיים היא עצם הדיבקות בחיים המביאה לסור ממוקשי מות. ושני דרכים אלו בעבודת ה' מתחלקים לימות השבוע, כי ששת ימות החול הם בבחי' העבודה של 'טוב', ועל כך אמר הכתוב 'לטוב לנו כל הימים' הם ששת ימות החול, ואכן בהם נבראו שמים וארץ אשר אמר הקב"ה עליהם 'כי טוב' הם. ואילו יום השבת הוא יום החיים, ולכן ניתוספת בו נשמה יתירה שהיא תוספת בענין החיים והדיבקות, והשבת היא היום אשר עליו נאמר 'לחיותינו כיום הזה'.

ובין אלו שני הזמנים המכוונים לשני דרכי עבודה, יש את בין השמשות של ערב שבת, שהוא עומד בין ימות החול ליום השבת, ובו נאמר (בראשית א, לא) וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, כי בחי' טוב מאד הוא ממוצע בין השמשות של ימות החול לבחי' החיים של שבת. וכל בין השמשות הוא זמן של ספק יום וילילה, אכן עיקר ענין בין השמשות הוא הזמן שבין ערב שבת ללילה שהוא ספק חול ספק שבת, ולכן הוא סתם 'כי שמש' הנוכח בדברי חז"ל (רש"י שבת פו: ד"ה וליטבלו). והיינו כי הוא הזמן העומד בין בחי' טוב לבחי' חיים כנ"ל, וכאשר ישנם שני דרכים שונים זה מזה ויש ספק זה באה מקליפת עמלק כידוע כי 'עמלק' הוא בגי' 'ספק'. ואמרו ז"ל (בר"ב ב, יד) מאד זה מלאך המות כי חיים בעצם הוא עוה"ב וכאשר מכניעים עמלק זוכים לצאת ממות לחיים כמו יו"ט של פורים שאז יש יציאה ממות לחיים ואז זוכים לבחי' עוה"ב גם בעוה"ז.

ומלחמת עמלק לפני מתן תורה היתה במשך שני ימים, ואחר מלחמה זו נסעו מרפידיים ובאו למדבר סיני ביום ראש חודש סיון שהיתה לר' יוסי ביום ראשון בשבת (שבת פו:), ולפי זה נמצא כי מלחמת עמלק היתה ביום שישי וביום שבת. ולפי המבואר אתי שפיר ביותר, שכן כל מלחמתו ואחיותו היתה מכה שני הדרכים של ימות החול ושב"ק, ולכן נלחמו עמו באלו ה' ימים. ובחשבונו ימי ספירת העומר נמצא כי ימי המלחמה עם עמלק היו ביום המ"ג לספירה ולמחרתו ביום המ"ד, ויש לרמוז כי מ"ג הוא בגי' 'טוב' והי"ה וי"ד הוא בגי' 'חי הוי"ה', דהיינו שהיתה המלחמה בענין שני הדרכים של טוב וחיים כנ"ל.

והצירוף של שם הוי"ה המכוון לחודש אלו יוצא מן הפסוק וצדקה' תהיה' לנו' כי נשמור לעשות וגו' (דברים ו, כה), אשר נאמר מיד אחר הפסוק הנוכח 'ויצונו ה' וגו' לטוב לנו כל הימים ולחיותינו כהיום הזה'. כי אכן כל עבודת ימי חודש אלו הם להכין לראש השנה, אשר שני ימי ראש השנה הם ביום השישי של מעשי בראשית ויום השבת של מעשי בראשית (כי היום הראשון הוא בכ"ה אלו), ונמצא כי הם מכוונים לשני דרכים אלו בעבודת ה'. והעבודה באלו הימים הקדושים היא לאחד ולהבדיל בין שני חלקי העבודה האלו. וזה נרמז במה שנאמר על ראש השנה 'בכסה ליום חגנו' (תהלים פא, ד; ר"ה ח). כי 'בכסה' הוא בגי' 'טוב הוי"ה' יחד עם 'חי הוי"ה'. ועוד נרמז ענין זה בשמו של ירח האיתנים הוא חודש תשרי, כי 'טוב' פעמים הוי"ה (תמ"ב) יחד עם 'חי' פעמים הוי"ה (תס"ח) הוא בגי' 'תשרי'.

וזה נרמז בפסוק שבראש פרשתנו 'שופטים ושוטרים תתן לך', כי 'שופט' עם 'שוטר' הוא בגי' 'תשרי' שהוא בגי' 'טוב' ו'חי' פעמים הוי"ה כנ"ל. ועוד נרמז ענין טוב וחיים בפסוק זה, כי הנה קדושת שער הנ' צריכה להתגלות בנשמות ישראל, והוא המחבר בין חיים לטוב הנ"ל, וזהו שנאמר 'תתן' שהוא בגי' 'טוב' פעמים נ', והוסיף ואמר 'לך' שביחד עם 'תתן' הרי הוא בגי' 'חי' פעמים נ'.

ב.

אצל דיין כשר יש גילוי אלוקות משא"כ דיין שאינו הגון הוא כע"ז

לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך (טו, כ).

אי' בגמ' (סנהדרין ז:) אמר ריש לקיש כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נטע אשרה בישראל, שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך וסמך ליה לא תטע לך אשרה כל עץ. ויש להבין למה נחשב פגם זה כעבודה זרה.

ויש לפרש בפשטות, כי הנה הדיינים נקראים בכמה מקומות בשם אלהים, כמו שכתוב (שמות כב, ח) עד האלהים יבא דבר שניהם, אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו. וטעם הדבר יש לומר שהוא על שם הסייעות דשמיא האלוקות הנלוות אל הדיינים, כמו שאמר הכתוב (תהלים פב, א) אלקים נצב בעדת אל בקרב אלקים ישופט, כי הקב"ה משפיע כח אלקי על הדיינים באופן של סיעתא דשמיא הנעלית מהשגתם, בכדי שיוכלו לפסוק את הדין כראוי.

אבל כל זה הוא בדין הגון, המעמיד את עצמו ככלי לסייעתא דשמיא זו, והוא משמש לגילוי אלוקות בדיני התורה שהוא עורך. אבל המעמיד דיין שאינו הגון, הרי הוא גורם שאותו כח אלקי יכנס למי שאינו כלי ראוי לזה, ונמצא שהוא ממשיך כח אלוקות במקום שאין הקב"ה מתגלה בו, והרי זה כעבודה זרה הנקרא אלהים אחרים, שהוא המשכת יניקה מאלוקות במקום שמסתיר על גילוי ה'.

ג.

הסנהדרין פוסקים ע"פ קדושת ביהמ"ק הכוללת מיין ושמאל כאחד

ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה', ושמרת לעשות ככל אשר יורוך. על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מיין ושמאל (ז, י-יא).

פי' רש"י 'מיין ושמאל' - אפילו אומר לך על מיין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא מיין, וכל שכן שאומר לך על מיין מיין ועל שמאל שמאל. ויש להבין למה יהיה כדבר הזה שיאמרו ביד' על מיין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא מיין, ומצד מה צריכים ללכת אחריהם בזה.

אכן הפסוק הקודם מדבר על בית המקדש, שהוא המקום ההוא אשר יבחר ה'. והנה קדושת מקום המקדש נתייחסה ע"י מעשה נסיון העקדה כאשר בא אברהם לשחוט בו את יצחק בנו, אשר אז נאמר (בראשית כב, יד) ויקרא שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה. ואי' בספ"ק כי ענין העקדה היה למען התכללות מדותיהם של אברהם ויצחק זה בזה, ורמזו על כך את מה שדיברו אברהם ויצחק לפני מעשה העקדה שכתוב שם (שם, ז) 'ויאמר יצחק אל אברהם אביי ויאמר אבי, ויאמר הנני בני, והכוונה היא שיצחק אמר 'אבי' כי נכלל בקדושת אברהם אביי, ואברהם אמר 'הנני בני' וכלל בו את קדושת יצחק בנו. והנה מדותיהם של אברהם ויצחק הם בחי' מיין ושמאל, וכאשר התכללו ביניהם נהיה אחדות של מיין ושמאל. ואחדות זו היתה לפי שהתעלו באותו מעמד אל בחי' הנעלית מן ההתחלקות של מיין ושמאל, והיא בחי' 'אין' שאין בה תפיסה למדות אהבה או יראה כלל, כי היא למעלה מן ההשגה לגמרי.

ועל קדושה נעלית זו שהמשיכו אברהם ויצחק בעבודתם בקודש, נתייחסה כל קדושת בית המקדש.

ועל כך אמר הכתוב (ז, ח) כי יפלא ממך דבר למשפט וגו', שאם יתעוררו ספיקות צריכים לעלות לבית המקדש. ורמז הכתוב באמרו 'כי יפלא' על שורש בירור ספיקות אלו, שהרי כל הספיקות באות כאשר יש נטיה לימין או לשמאל, וכמו שנרמז במנין 'מיין ושמאל' שהוא בגי' ב' פעמים 'ספק' עה"כ. אבל כאשר מעוררים את בחי' הפלא העליון שהוא בחי' 'אין' הנעלה מהתחלקות מיין ושמאל, אזי אין שום ספיקות. ולכן אם צריכים לברר את הספיקות ע"י בחי' זו, אשר צורך זה מתגלה כאשר 'פלא' הדבר למשפט, אזי צריכים לעלות אל המקום אשר יבחר ה', שהוא בית המקדש הנעלה מכל הספיקות של מיין ושמאל כנ"ל. ולכן מסיים הפסוק ואומר כי על פי הדברים אשר יפסקו הסנהדרין 'מיין ושמאל' צריכים לנהוג, ומפרש רש"י דהיינו אפי' על ימין שהוא שמאל וכו', והיינו להדגיש שהם פוסקים על פי המדרגה העליונה אשר בה נכללים מיין ושמאל כאחד, ולכן צריכים ללכת אחר דבריהם בלי לנטות אל הספיקות מיין ושמאל.

ד.

תיקון נשמת יהונתן שנהיה משמש לע"ז

וכי יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם וגו' ושרת בשם ה' אלקי ככל אחיו הלויים העומדים שם לפני ה' (ז, יח).

אי' בליקוטי תורה מהאריה"ק כי בא הכתוב הזה להורות על המעשה שהיה אצל פסל מיכה (שופטים יז - יח). שהיה אצלו נער לוי שנהיה משרת בבית הע"ז שלו. ואמרו חז"ל (ב"ב קט): שהיה זה יהונתן בן גרשום בן משה רבינו, שקיבל מזקינו שאמר 'לעולם ישכיר אדם עצמו לעבודה שורה לו' ואל יצטרך לבריות, והוא טעה וסבר שהכוונה היא לעבודה זרה המה, ועל כך בא הכתוב לרמוז על זה הלוי הבא מן המקום אשר הוא גר שם ובזה רמז על יהונתן בן גרשום, אשר אם יבא אח"כ להתקרב ולשרת את ה' לא ירחקוהו, מפני שלא התכוין לעבוד ע"ז אלא שטעה בדברי משה רבינו. וממשיך האריה"ק כי הפסוק בא לפרש איך בא מכשול זה לנכדו של משה רבינו, ועל כך נאמר לבד ממכריו על האבות, דהיינו אשר הוא משום מעשה אבותיו שמכרוהו לע"ז, ובהו נרמז מה שאמרו חז"ל (מכילתא יתרו א) אשר משה רבינו נשבע ליתרו כי בנו הראשון יהיה לע"ז, ולכן בא מכשול זה לבנו של גרשום. עכת"ק.

ויש להבין איך נשבע משה רבינו איש האלקים כדבר הזה על אודות בנו, כי בודאי אין הדבר מסתבר שהסכים למסור את בנו להיות כומר לע"ז ח"ו.

וי"ל כי על כך נאמר הפסוק הסמוך מיד אחר פסוקים אלו, שנאמר (יה, ט) כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך, לא תלמד לעשות כתועבת הגוים ההם. ופירש רש"י (ע"פ שבת עה). 'לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלין, ולהורות לבניך לא תעשה כך וכך, שזה הוא חוק העובדי כוכבים'. ומעתה יש לומר כי גם כאשר נשבע משה רבינו ליתרו שישמור את בנו הראשון לע"ז, לא היתה כוונתו אלא לדבר זה, שילמד את כל דרכי הע"ז בכדי לידע איך לא להתנהג [אבל גם דבר זה לא עלה בידו בטוב, כי ע"ז נכשל יהונתן להשכיר את עצמו לשמש לע"ז. כי אע"פ שמוותר ללמוד להבין ולהורות, מ"מ עדיין יכול דבר זה להביא לידי קלקול, ודוקדק הקב"ה עמו על כך]. ובהו מובן סמיכות הפרשיות, כי מאחר שנאמר שצריכים לקרב את יהונתן ולא לרחקו, בא הכתוב ופירש מה צד זכות יש בדבר שגרם למכשול זה, דהיינו שבועת משה רבינו על אודות גרשום, ומפרש הפסוק שהיה זה מפני אשר מותר ללמוד את דרכי הע"ז בכדי להבין ולהורות.

קול מלחמה

במחנה:

די ריכטיגע

געווער קעגן די

סכנה פונעם

אינטערנעט

א. שיכורת ולא מיין: דער אינטערנעט פאר'שיכור'ט און פארפירט דעם מענטש

דער אינטערנעט ברענגט ארויס ווי ווייט כח הבחירה גייט | עס הייבט זיך אָן מיט תאוות | עס ענדיגט זיך מיט אוממענטשליכקייט | יעדע צודרייטיקייט ווערט גאר א שיטה | דער מענטש כאפט נישט ווי ער פארלירט זיין גאנצע נארמאלקייט | א דוגמא: א ויכוח איבער מדת הענוה | מען גלייטשט ביזן תהום | מען ווערט צוגעבינדן אהין – ביז מען איז גרייט אלעס אויפצוגעבן פאר דעם | דער עלטערער דור דארף ווען אויפהייבן א וויי געשריי

ב. יתרון האור: זיין פאר'שיכור'ט פונעם אור התורה

מיר דארפן אויסשטאטן אונזער געווער – לויט זייער געווער | עס איז נישט גענוג די געווענליכע מענטשליכקייט | מען דארף זיך באנוצן מיט די העכערע אורות פון תורה | מען דארף אריינגיין אין אן אנדערע וועלט | דארט איז מען נישט קיין מענטש – נאר עפעס העכער | דארט איז מען נישט במקרה – נאר צוגעבינדן | תפלה ותחנונים אויף דעם

ג. גרסה נפשי לתאבה: אנטוויקלען א הייליגער נייגער צו תורה

אינטערנעט איז א תוצאה פון קליפת אמעריקע | דער שורש פון אמעריקע איז נייגער | אינטערנעט רייצט אויף א חשק צו אנטדעקן און וויסן נאך און נאך | מיר דארפן אויפרייצן א רצון צו וויסן און אנטדעקן נאך און נאך ווינקלען אין תורה | סיי בכמות און סיי באיכות | אויך אין עבודת ה' – זוכן צו אנטדעקן נאך א מדרגה און נאך א בחינה | א דוגמא פון חזון איש – אין עיון התורה | א דוגמא פון חסיד'ישע צדיקים – אין עבודת ה' | יעדער דארף אליינס צוזאמענמען זיין 'עולם קטן' | די רעזאלוציעס פון דער אסיפה: מען וועט אריינגיין ערנסט אין עבודת ה' | די ספעציעלע כוחות פון הימל | אנפאנג איז שווער – אבער נאכדעם עפנט זיך די טויערן פון א נייע וועלט

א.

שיכורת ולא מיין: דער אינטערנעט פאר'שיכור'ט און פארפירט דעם מענטש

[דער שמועס איז געזאגט געווארן ליל שיש, ראש חודש סיון תשע"ג - תיכף נאכן 'מעמד הדר קבלה - כינוס כלל ישראל', אין דער שטאט בארא פארק]. מען קומט יעצט פון אזא הייליגע אסיפה וואו אזויפיל אידן האבן זיך צוזאמענגענומען צו נתעורר ווערן איבער דער סכנה פון אינטערנעט. דוכט זיך אז יעדער האט געזען און געשפירט דעם 'רוח טהרה' אין דער לופט! עס האט זיך געשפירט עפעס א השראה פון א געוואלדיגע ערנסטקייט. אויף דעם מעמד קען מען ממש זאגן דעם מאמר חז"ל (יומא לט.): "הבא לטהר מסייעין אותו". ווייל יעדער וואס איז געקומען צו דעם כינוס איז געווען אין דער בחינה פון 'הבא לטהר', יעדער האט געוואלט קונה זיין 'טהרה' פון אזא אסיפה.

נקודות:

דער מין זאך וואס הייסט 'מענטש' איז א מורא'דיגע בריאה וועלכע פארמאגט א מורא'דיגע מעגליכקייט צו אנטוויקלען זיינע גוטע כוחות און שטייגן און וואקסן אָן קיין סוף! א מענטש איז ממש א 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' אויב א מענטש נעמט זיך צו עבודת ה' – קען ער אנטוויקלען כוחות און ווערן א 'צדיק'

לט): "הבא ליטמא פותחין לו". און דאס איז איינע פון די סיבות פארוואס די סטרא אחרא ציהט אזוי שטארק, ווייל אין דער קדושה גייט עס שטאַט, מען קומט נישט אָן באלד צו דער ליכטיגקייט און זיסקייט. פארקערט, אנפאנג גייט עס שווער און מען מוטשעט זיך, ביז דער אויבערשטער העלפט אז מען ברעכט דורך אלע מחיצות, דאן עפנט זיך אויף אזא מין ליכטיגקייט און נעימות - וועלכע איז כל כולו אמת, יעדע שריט און טריט איז ליכטיג און דערהויבן. ווידעראום, ביי דער סטרא אחרא גייט אלעס שנעל, מען זעט שוין דעם פאלשן גלאנץ גלייך פון אנהייב.

אויפן אינטערנעט איז נישטא קיין שום מענטשליכע געזעצן

דער אינטערנעט באשטייט נישט בלויז פון ראיות אסורות און תאוות. אודאי הייבט זיך עס אָן מיט דעם, אבער עס ענדיגט זיך נישט בלויז ביי דעם. דער אינטערנעט איז א פלאטפארמע וואו יעדער משוגענער קען ארויסגעבן זיין דעה און שיטה בפומבי, און יעדער קען עס ליינען און רעאגירן דערויף. דאס האט געפירט דערצו, אז דער אינטערנעט איז געווארן ווי א וועלט פאר זיך! איינער וואס ליגט אין אינטערנעט - איז ממש ווי ער געפונט זיך אויף אן אנדערן וועלט! יענע וועלט איז נישט קיין נארמאלע ציוויליזירטע וועלט - נאר עס איז אזא וועלט ווי דער 'דזשאנגל' (ג'ונגל - ריזיגער וועלדער וואו עס וואוינען דארט ווילדע חיות צוזאמען מיט ווילדע אומצואויליזירטע מענטשן, וואס ווי פארשענדליך איז

אויב א מענטש נעמט זיך צו עבודת ה' - קען ער אנטוויקלען כוחות און ווערן א 'צדיק', און ווייטער שטייגן און ווערן נאך א גרעסערער צדיק און נאך א גרעסערער צדיק! א בר מצוה בחור'ל שטייט פארנט פון א הויכער לייטער פון אלע מעלות טובות, און ער האט א 'בחירה' ארויפצוגיין טריט ביי טריט און אנקומען ביז צום שפיץ לייטער - וועלכער ענדיגט זיך קיינמאל נישט.

יעדער מענטש איז ביכולת צו ווערן א צדיק

שלמה המלך זאגט אין קהלת (ו' יד): "זֶה לְעִמָּת זֶה עֵשָׂה הַקְּלָיִים". פונקט ווי עס איז פארהאן א מורא'דיגער כח הבחירה אויף גוטס, אזוי איז אויך פארהאן א מורא'דיגער כח הבחירה אויף שלעכטס. א מענטש קען אנטוויקלען און ארויסברענגען פון זיך שרעקליכע כוחות הרע וואס איז 'לא יאומן כי יסופר'. און פונקט ווי א מענטש שטייט פארנט פון א לייטער מיט מעלות און מדרגות - מצד הקדושה - וועלכער קומט אָן ביזן הימל, אזוי אויך שטייט ער פארנט פון א גליטשער - מצד הטומאה - וועלכער קומט אָן ביזן שאל תחתית! א גליטשער וועלכע טראגט אראפ נידריגער און נאך נידריגער ביז אין דער ערד אריין! א מענטש האט א בחירה צו ווערן אזא מין נידריגער פארשוין - וואס עס איז אפילו נישטא קיין ווערטער מסביר צו זיין דאס נידריגקייט! און מען דארף ניטאמאל ארבעטן צו שווער אויף דעם! מען דארף זיך בלויז ארויפגעצן אויפן גליטשער און עס נעמט נישט לאנג און מען טרעפט זיך אונטן אין גרוב; ווי חז"ל זאגן (יומא

אן ערליכער בחור ווייסט נישט וואס מען וויל ברוך השם, אז ערליכע בחורים וועלכע ליגן אין תורה און אין עבודת ה' - ווייסן נישט געהעריג וואס מען האט געוואלט מיט דער גאנצער כינוס, זיי קענען נישט די אלע יצר הרע'ס און השחתות וואס טוט זיך היינט אפ אויף דער וועלט, און אזוי דארף טאקע צו זיין. מען וועט אבער דאך אביסל מסביר זיין וואס דא גייט פאר, כדי צו צוקומען צו פארשטיין וואספארא סארט עבודת ה' עס פארלאנגט זיך פון אונז היינט - כדי צו קענען אפשלאגן די אלע נסיונות מבית ומחוץ.

די עקסטרעמע בחירה אויף ביידע וועגן

איינע פון די זאכן וואס מען קען זיך אפלערנען פון דעם גאנצן ענין פון טעכנעלאגיע און אינטערנעט, איז דער ענין פון 'בחירה'. ווייל פון דער שרעקליכער ירידה און השחתה וועלכע קומט היינט פאר, קען מען זען ווי ווייט די בחירה פון א 'בן אדם' גייט. דער מין זאך וואס הייסט 'מענטש' איז א מורא'דיגע בריאה וועלכע פארמאגט א מורא'דיגע מעגליכקייט (פאטענשאל - פוטנציאל) אויף ביידע זייטן. פון איין זייט קען א מענטש אנטוויקלען זיינע גוטע כוחות און ער קען אנהייבן צו שטייגן און וואקסן מער און מער און נאכמער - אָן קיין סוף! א מענטש איז ממש א 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', אויב א מענטש נעמט זיך צו תורה - קען ער אנטוויקלען כוחות און ווערן א 'אזן עולם', און ווייטער שטייגן און ווערן נאך א גרעסערער גאון און נאך א גרעסערער גאון!

אין דער וועלט פון אינטערנעט הערשט נישט קיין שום נארמאליקייט און שכל הישר, און ווען א מענטש פאלט דארט אריין – פארלירט ער זיין גאנצע מענטשליכקייט! ער פארלירט דעם טעם אין א שטיקל גמרא און א פסוק חומש, און אנשטאט דעם באקומט ער א טעם אין אלע גוי'אישקייטן און השחתות! א פשוטער מענטשליכער 'מושכל ראשון' רעדט שוין נישט צו אים, נאר אנשטאט דעם רעדט צו אים אלע צווייטע חוצפות און נידריגקייט! דאס איז נישא חן ביי אים און לייגט זיך אים אויפן זינען! ווען א נארמאלער מענטש טרעפט זיך מיט אזא איינעם און טוישט אויס א ווארט מיט אים, קען ער נאר זאגן איין ווארט: 'פלאי פלאות...' ער קען אים פשוט נישט משגי זיין...

א געזונטער מענטש האט ליב אן עניו

מען וועט אנכאפן א דוגמא וואס עס מיינט אז דארט איז נישטא קיין פינטעלע 'שכל הישר'. למשל, עס איז פארהאן א מדה פון 'ענוה', דאס מיינט, זיין א 'שפל ברך', זיך אויפירן מיט אן איידלקייט צו א צווייטן, זיך נישט גרויסהאלטן אויף אנדערע, זיך נישט בארימען פאר יענעם: "איך בין בעסער פון דיר!" וכדומה. ווען מען זאל פרעגן א נארמאלן מענטש: "איז ענוה א גוטע זאך אדער א שלעכטע זאך? איז עס א מעלה אדער א חסרון?" וועט ער באלד ענטפערן: "אודאי איז עס א גוטע זאך! ווי געוואונטשן איז דער וואס איז זוכה דערצו! אודאי איז נישט גרינג צו זיין אן עניו, מען דארף זיין גרייט אוועקצוגעבן פון 'זיך' אזויפיל, אבער דער עצם מדה איז א געוואלדיגע שיינע מדה!" און טאמער וועט יענער ווייטער פרעגן: "פארוואס איז דאס אזוי גוט? וואס איז 'וואס פרעגסטו? וואס הייסט? יעדער געזונטער נארמאלער מענטש האט ליב אן עניו! און ווי מער ענוה און איידלקייט - אלץ מער האט מען אים ליב! אן עניו איז דאך אזא ליכטיגער מענטש! אזא זיסער מענטש! ענוה שיינט מיט אזא ריינע אמת'דיגע חן! מען קען נוצן יעדן סארט אויסדרוק ארויסצוברענגען די מעלה פון ענוה!"

אויפן אינטערנעט קען מען פירן א דיסקוסיע צי זיין אן עניו איז גוט אדער נישט...
אויף דער אינטערנעט קען זיין א נארמאלער

ויכוח איבער דעם נושא: "איז ענוה א מעלה אדער א חסרון?". איינער וועט זיך אנרופן און זאגן: "איך האלט אז ענוה איז נישט קיין גוטע זאך! איך האלט אז ווי מער א מענטש וועט זיך האלטן גרויס און יענעם צוריק פליקן און לייגן אין דער ערד אריין - אלץ מער קוק איך אים ארויף! א מענטש וואס קען רעדן גרויס פון זיך - איז א סימן אז ער האט סעלף עסטייעם (ערך עצמי)... א מענטש וואס קען יענעם גוט משפיל זיין - איז א סימן אז ער איז נישט קיין שמאטע! ער שטעלט זיך אויף זיינע רעכטן! אט דאס איז א ריכטיגער מענטש! אט אזוי דארף מען זיין!". דערנאך וועט א צווייטער שרייבן אנדערש און ברענגען ראיות אז ענוה איז א גוטע זאך - איז עס שוין אבער געווארן א זאך וואס מען קען דן זיין... עס איז שוין דא צוויי דעות אויפן טיש, איין שיטה האלט אזוי און די צווייטע שיטה האלט אזוי...

פנים אל פנים האלט מען זיך צו נארמאליקייט

ווען עס וואלט נישט געווען קיין אינטערנעט, און מענטשן וואלטן סתם געשטאנען און געשמעסט, וואלט קיינעם נישט בייגעפאלן ארויפצוברענגען אזא שאלה אפילו - צי ענוה איז א מעלה אדער א חסרון! און אפילו אויב איינער וואלט זיך יא אנגערופן אז ער האלט אז ענוה איז א חסרון - וואלט יעדער באלד פארשטאנען אז דער מענטש איז קיין מענטש נישט און די דעה איז נישט קיין דעה! קיינער וואלט זיך נישט מתוכח געווען מיט אים אפילו, ווייל מען וואלט באלד געהאלטן אז עס איז נישטא מיט וועמען צו רעדן אפילו! און אויב איינער וואלט יא אנגעפאנגען א ויכוח מיט יענעם - וואלטן אים די חברים געזאגט: "אויב דו טענה'סט זיך מיט אים - ביסטו דער משוגענער! פארוואס ביזטו זיך מתוכח מיט אזא צודרייטן פארשוין?!". אבער דער אינטערנעט איז אזא סארט וועלט וואו יעדע דעה האט א פלאץ! יעדע מין חוצפה און השחתה - בפרט אויב עס איז היפוך התורה, היפוך הקדושה און היפוך מענטשליכקייט - ווערט אלעס געדעקט ווי אן אנגענומענע נארמאלע זאך. דאס איז בלויז איין קליינע דוגמא צו וואספארא נידריגע שטאפל פון בהמה'ישקייט א מענטש קען אנקומען דורכן אינטערנעט.

דער עדיקשאן פון אינטערנעט
געווענליך ווען א מענטש טוישט א שיטה אדער א לעבנס'שטייגער - איז ער באוואוסטזיניג צו

ב.

יתרון האור: זיין פאר'שיכור'ט פונעם אור פון תורה

וואס ער טוט, ער ווייסט וואס ער האלט און וואו ער וויל אנקומען. דעריבער, קען מען זיך טענה'ן מיט אים און אים אויפווייזן אויב ער גייט אויף א נישט ריכטיגן וועג און אים באוועגן צוריק צו דרייען זיינע שיטות. אבער ביי דער אינטערנעט איז פארהאן א פלא'דיגער כח - פון די כוחות וואס מען האט געגעבן פון הימל פארן יצר הרע - אז דער מענטש כאפט אפילו נישט וואו ער געפונט זיך און וואס עס גייט פאר מיט אים! ער איז ממש ווי א שיכור וועלכער לעבט זיך אין אן אנדערע וועלט און עס איז נישטא צו וועמען צו רעדן! איך ענגליש רופט זיך דאס 'עדיקשאן' (התמכרות), אז דער מענטש ווערט צוגעבינדן און עדיקטעד (מכור) צו דער וועלט פון השחתה, אז מען קען אים אפילו נישט אויפווייזן אז ער גייט אויף א נישט גוטן ריכטונג - ווייל ער איז בכלל נישט דאהי! ער איז מחובר צו עפעס אן 'עולם התוהו' און דארט געפונט זיך זיין גאנצער דעה. עס גייט אזוי ווייט, אז דער מענטש איז ממש אומשטאנד צו פארקויפן זיין אייגענע משפחה און קינדער ר"ל, און אפלאזן אלעס - צוליב דער אינטערנעט!

וויאזוי קענסטו זיך איינהאלטן פון שפייצען?

נישט יעדער האט ארויס וואספארא חורבן עס שטעקט אלץ אינעם אינטערנעט; ווי מען הערט אמאל פון עלטערע מענטשן וועלכע טענה'ן: "איך דארף נישט הערן קיין התעוררות אויף די כלים! איך וועל נישט פארקאפט ווערן! איך בין נישט קיין קינד, איך בין אן ערוואקסנער געזעצטער מענטש און איך האב דעם אינטערנעט בלויז אין אפיס און בלויז מיטן בעסטן פילטער! אודאי, זאל מען רעדן דרשות פאר קינדער און בחורים, אבער איך דארף דאס נישט הערן!". פאר אזא מענטש קען מען פרעגן איין שאלה: "ווען דו זעסט א אינגערמאן מיט אזא כלי - שפירסטו ווי עס קומט דיר צו שפייצען אויף דעם? אויב נישט, דאן דארפסטו שוין איינמאל הערן די אלע דרשות! פארוואס איז דאס נישט ביי דיר ממש א 'גיעול נפש'? ווען דו וואלסט ווען געהעריג ארויסגעהאט וואס דא גייט פאר, וואלסטו זיכער געשפיגן אויף אזא כלי! אויב דו שפייסט נישט אויף דעם, איז א סימן אז דו האסט נאכנישט געהערט גענוג דרשות!". און עס איז קלאר: טאמער וואלט דער גאנצער המון עם פונעם עלטערן דור געווען 'פייער' קעגן דעם, וואלט מען דאס אסאך לייכטער געקענט אויסרוימען פון אונזער מחנה!

טרעפן אין דער קדושה דעם זעלבן סארט כח! איך אנדערע ווערטער: מען דארף זוכן: וואו איז פארהאן אין דער קדושה אזא מין וועלט, וואס דער מענטש ווערט דארט אינגאנצן פאר'שיכור'ט און עדיקטעד דערצו, אז ער איז ממש נישט דאהי!?

אור התורה - אוממענטשליכקייט מצד הקדושה

דער תירוץ איז: יא! אין דער תורה איז באהאלטן א געוואלדיגער און מורא'דיגער אור - וואס דאס איז נישט סתם 'שרות' און מענטשליכקייט - נאר דאס איז אזא אור וואס דער וואס איז זיך מחבר צו דעם אור ווערט ממש עדיקטעד צו דעם אור! ער קען זיך נישט אוועק רייסן פון גרויס מתיקות! ער לעבט אין אן אנדערע וועלט! פונקט ווי פון זייער זייט איז

אן 'אדם' - און נישט קיין חיה! האב נישט קיין שייכות מיט דער אינטערנעט, אזוי וועסטו זיין א וואולער און טייערער איד - ווי מען דארף צו זיין!"

מיר מוזן נוצן די זעלבע סארט קאנאנען ווי זיי

מיר האבן א ככל: "זה לעומת זה עשה האלקים". אזוי אויך זאגט דער פסוק (קהלת ב, א): "יתרון האור מן החשך". עס מוז זיין אז אלעס וואס איז דא ביי דער סטרא אחרא - איז פארהאן דער זעלבער סארט זאך אין דער קדושה! און אט דאס דארף דינען אלס געווער זיך צו פארמעסטן מיט די גרויסע כוחות פון דער סטרא אחרא! דאס הייסט, מען דארף גוט אפלערנען דעם כח פון דער אינטערנעט, און דערנאך זוכן וואו מען קען

'מענטשליכקייט' איז נישט קיין ביקס קעגן 'אוממענטשליכקייט'

פרעגט זיך די שאלה: וואס זענען טאקע די געווער צו באזיגן אזא שווערע מלחמה? אודאי איז פארהאן די פשוט'ע געווער וואס אלע רבנים זענען מעורר - און עס איז אודאי די ערשטע זאך - אז מען שטייט ווייט פון די אלע כלים, מען לאזט נישט אריין דעם חושך אין די ד' אמות בכלל, און טאמער איינער מוז א האבן א שייכות דערמיט לצורך פרנסה - מאכט ער די ריכטיגע גדרים און סייגים. אבער דאס איז נאכנישט גענוג! דאס איז נאכנישט אזוי מאכטפול צו קענען באזיגן אזא שווערע מלחמה! עס איז א טעות צו מיינען אז וויבאלד דער אינטערנעט איז אזוי משוגע און צודרייט, איז ענוג בלויז צו זאגן פאר א מענטש: "זיי א מענטש - און נישט קיין אוממענטש! זיי

איינער מען קומט אָן צום פרוכט, דארף מען אפשילן דעם שאלאכטץ! איידער מען קומט אָן צו דעם גרויסן ליכטיגן אור הגאולה, דארף מען דורכגיין דעם גרויסן חושך - וועלכע ענדלט צום אור, נאר איז מצד הקליפה - און עס מנצח זיין! דעם חושך באזיגט מען נישט מיט שטעקענעס, נאר דורכדעם וואס מען עפנט שוין אויף אביסל פונעם 'פרי' - א פונעם התנוצצות פון דער אור הגאולה

כדי זיך צו שלאגן מיט דער קליפה פון אינטערנעט, דארף מען בויען א נייער מצד הקדושה! א בחור דארף זיין א נייער געריגער אין אידישקייט! איך בין נייעריג צו וויסן וואס טוט זיך אין אנדערע מקצועות דער רבוננו של עולם האט דאך אונז געגעבן א תורה וועלכע איז 'אין סוף'! נו, לאמיר אנטדעקן נאך א מקצוע אין תורה!"

תחלתן יגיעה וסופן אור
הבהרה: ווען מען זאגט אז מען קען מגלה זיין א מורא'דיגע ליכטיגקייט און זיסקייט אין אידישקייט, מיינט מען נישט צו זאגן, אז מען וועט אייביג האבן נאר ליכטיגע צייטן און זיך נישט דארפן מוטשען אויף אידישקייט. ניין! אודאי מוז יעדער מענטש דורכגיין שווערע צייטן פון 'טמטום הלב' און הסתרות! **יעדער בחור האט אסאך מאל אין די בחור'ישע יארן גאר שווערע צייטן, וואס ער פילט ממש נישט קיין שום טעם אין קיין דאווענען! און נישט נאר פאר א קורצע צייט - נאר אמאל פאר א לאנגע צייט! און דאס איז זייער נארמאל! ווייל כדי זוכה צו זיין צו דער זיסקייט אין עבודת ה' - מוז מען הארעווען און דורכברעכן מחיצות! אבער מיט דער צייט העלפט דער אויבערשטער אז עס עפנט זיך אויף א נייע וועלט! ווייל עס איז א ברית כרותה, אז דער וואס ברעכט דורך מחיצות - קומט אָן מורא'דיג הויך! דאס איז דער וועג וויאזוי מען הייבט אן ארויפצוגיין אויף דעם לייטער וועלכער דערהייבט זיך העכער און העכער אָן קיין עק.**

גרסה נפשי לתאבה: אנטוויקלען א הייליגער נייער צו תורה

דעם ענין פון נייער מצד הקדושה; ווי עס איז גאר שטארק בולט אין זיין ספר 'חזון איש' ווי ער נעמט א סוגיא און עקספלארט עס! ער אנטדעקט נקודות און יסודות אין דער סוגיא וואס קיינער בעפאר אים האט דאס נישט אנטדעקט! (עס קען זיין אז אסאך פריערדיגע זענען אויך אנגעקומען דערצו, אבער על כל פנים בכתב האבן מיר דאס נישט), ער זיצט אויף א משנה אין מסכת מקואות פאר חדשים לאנג, ער גריבלט אריין אין דער טיפיקע און עמקות פון חז"ל, ער זוכט צו דערגיין דעם עמקות פונעם גאנצן מהלך הסוגיא, דער 'ווארט' פון דער גאנצער מסכתא און פון דעם גאנצן ענין, ביז עס ווערט אינגאנצן אויסגעקלאָרט.

די תענוגים וואס דער חזון איש האט געהאט אין תורה

נישט אומזיסט איז דער חזון איש געזעסן און געלערנט שעות רצופות אָן קיין שום הפסק און זיך נישט אפגעריסן פון דער גמרא ביז ער איז ממש געקומען צו אפיסת הכוחות. נישט ווייל ער איז געווען פרום און זיך געפייניגט צו מקיים זיין מצות לימוד התורה, ניין! ער איז נישט געווען פרום און נישט קיין מתמיד! ער איז פשוט געווען אן 'אונס'... וואס האט ער געקענט טון? ער האט זיך פשוט נישט געקענט אוועק רייסן פון תורה! ער איז געווען עדיקטעד צו תורה! מענטשן זענען אריינגעקומען שמועסן מיט אים, אבער עס איז נישט געווען צו וועמען צו רעדן! ער איז נישט אנדערע דעה! ער איז געווען אין אן אנדערע וועלט! ער איז געווען טיף פארזונקען אין א שווערע משנה אין מקואות! נישט קיין וואונדער אז ער האט געשפירט אזא געוואלדיגן און מורא'דיגן 'אור התורה'; ווי מען זעט אין אגרות חזון איש - איין בריוו נאכן אנדערן - ווי ער רעדט פון דעם געוואלדיגן תענוג וואס מען שפירט אין תורה; ווי ער רופט עס: "אור הגדול ביותר שיש לנברא עלי אדמות".

צדיקים האבן אנטדעקט יעדן ווינקל אין עבודת הבורא

די זעלבע זאך האט מען געזען ביי צדיקים - כלפי עבודת ה'. זיי האבן געזוכט צו עקספלארן עבודת ה'! זיי זענען געווען נייעריג צו וויסן:

וואספארא אורות, דביקות, נעימות און שלימות מיר האבן געהאט אונטער די הענט - אין יעדע איינציגסטע מצוה וואס מיר האבן מקיים געווען! יעצט שטייען מיר א טריט פאר ימות המשיח און יעצט האלטן מיר ביי דער 'קליפה קדמה לפרי' - איידער מען קומט אָן צום פרוכט, דארף מען אפשיילן דעם שאלאכטץ! איידער מען קומט אָן צו דעם גרויסן ליכטיגן אור הגאולה, דארף מען דורכגיין דעם גרויסן חושך - וועלכע ענדלט צום אור, נאר איז מצד הקליפה - און עס מנצח זיין! דעם חושך באזיגט מען נישט מיט שטעקענעס, נאר דורכדעם וואס מען עפנט שוין אויף אביסל פונעם 'פרי' - א התנוצצות פון דער אור הגאולה - דורכדעם ווערט אויטאמאטיש באזייטיגט דער חושך. און יעדער מענטש קען אביסל עפענען דעם אור, דורכדעם וואס ער ווייסט אז תורה איז א מורא'דיגער אור! בפרט אויב ער איז טועם אביסל פון די פנימיות און סודות התורה, און ספרי בעל שם טוב ותלמידיו - שפירט ער דאך ממש בחוש דעם געוואלדיגן זיסקייט און ליכטיגקייט.

ג.

אינטערנעט רייצט אויף א נייער ביי מענטש צו וויסן אלעס

דער אינטערנעט איז אן אמעריקאנער אויסטרעף, וועלכע איז געבויעט אויף דעם זעלבן שורש - דאס איז די מדה פון א שטארקן נייער. יעדער איינער וועלכער איז אנגעבינדן אין דעם כלי - ווערט אריינגעשלעפט אין א וועלט פון נייער! אזעלכע זאכן - וואס ווען מען רעדט עס אין א קופקע - וואלט עס אים בכלל נישט אינטערעסירט, אבער דא ווערט ער נייעריג צו הערן: "וואס האט דער געזאגט? וואס יענער האט געענטפערט? וואס איז נייעס אין יענע מדינה? און וואס זאגט יענער פרעזידענט?". יעדער איז געווארן נייעריג צו אנטדעקן נאך ידיעות און אינפארמאציע איבער אלץ וואס טוט זיך אויף דער וועלט. און דאס ברענגט צו דער גרויסער 'עדיקשאן' וואס דער אינטערנעט האט, ווייל נייער איז א שרעקליכער 'עדיקשאן' וואס א מענטש קען זיך נישט אפרייסן דערפון.

מיר דארפן אויפרייצן א נייער צו קענען יעדע ווינקל אין תורה

כדי זיך צו שלאגן מיט דער קליפה פון אינטערנעט, דארף מען בויען א נייער מצד הקדושה! א בחור דארף זיין א נייעריגער אין אידישקייט! ער דארף האבן א תאוה: איך וויל עקספלארן אידישקייט! איך וויל עקספלארן די תורה! איך בין נייעריג צו וויסן וואס טוט זיך אין אנדערע מקצועות התורה! איך בין נייעריג צו וויסן וואס זאגט דער רבוננו של עולם אין הלכות כלאים וואס אין הלכות נגיעים! די תורה פארנעמט דאך נישט בלויז דעם קליינעם שטח - וואס מיר לערנען אין ישיבה, די תורה איז דאך ריזיג! דער רבוננו של עולם האט דאך אונז געגעבן א תורה וועלכע איז 'אין סוף'! נו, לאמיר אנטדעקן נאך א מקצוע אין תורה! און דעמאלט ווערט א בחור עדיקטעד צו תורה! ער ליגט אינגאנצן אריינגעטון אין תורה און ער דארף נישט גארנישט אויף דער וועלט אויסער דעם.

דער חזון איש האט אנטדעקט יעדן ווינקל אין עיון התורה

אינעם לעצטן דור איז געווען דער הייליגער חזון איש, וואס ער איז געווען א דוגמא אויף

פארהאן א וועלט וועלכע איז נישט שכל'דיג - נאר נייעריגער פון שכל, אזוי איז פארהאן פון אונזער זייט א וועלט וועלכע איז נישט שכל'דיג - נאר העכער פון שכל! פונקט ווי פון זייער זייט קען א מענטש ווערן 'אויס מענטש' - נאר זיין א בהמה און חיה רעה, אזוי איז פארהאן פון אונזער זייט אז א מענטש קען ווערן 'אויס מענטש' - נאר זיין א העכערער מציאות! ווי חז"ל זאגן (עירובין כד.) אויף רבי יוחנן: "לית דין בר אינש".

מיר האלטן יעצט ביי דער הכנה אויף ביאת המשיח

דער משונה'דיגער אור וואס איז דא אין תורה - וועט נתגלה ווערן ביי ימות המשיח. דעמאלט וועט גאנץ כלל ישראל זיין אויף א מצב פון 'לית דין בר אינש' - מען וועט ממש נישט זיין קיין מענטש! מען וועט זיך ארומדרייען אין אזא ליכטיגע וועלט, און מען וועט זיך נישט קענען גלייבן: "אזעלכע אורות האט דער רבוננו של עולם אריינגעלייגט אין תורה און מצות?! וואו זענען מיר געווען ביז היינט?! מיר האבן גארנישט געוואוסט

עס איז פארהאן נאך א נקודה וואס מען קען זיך ארויסלערנען פון דער אינטערנעט - אויף דער צד הקדושה. עס איז כמעט די זעלבע נקודה ווי פריער, נאר אנגעכאפט מיט אנדערע ווערטער.

אנטדעקט אמעריקע - בלויז צוליב נייער

מיר וואוינען אין אמעריקע. אמעריקע איז גאר א רייך לאנד מיט א געוואלדיגע עשירות, אויך איז עס גאר א שטארק לאנד מיט מעכטיגע כוחות, און אזוי נאך פארשידענע ספעציעלע הצלחות וואס דאס לאנד האט. וויאזוי איז אנטדעקט און אנטוויקלט געווארן דאס געלונגענע לאנד?! בלויז דורך די מדה פון נייער! ביז פאר פינף הונדערט יאר צוריק האט מען נישט געוואוסט פון אמעריקע צו זאגן, און ווען נישט עס איז פארהאן אזא מדה און רצון אין א מענטש צו וועלן 'געוואוירן ווערן', צו וועלן וויסן און אויפדעקן - וואלט מען נאך ביז היינט נישט געוואוסט פון אמעריקע! בערך פאר פינף הונדערט יאר צוריק (מערקוועדיג, דאס איז געווען ממש אין דער זעלבער צייט ווען עס איז נתגלה געווארן דער ענין פון אר"י הקדוש - וועלכע איז געווען ווי א נייע וועלט וואס האט זיך אנטפלעקט מצד הקדושה - און דעמאלט האט זיך אנגעהויבן די צייטן פון 'עקבתא דמשיחא'; ווי געברענגט אין כתיב אר"י) זענען געקומען א פאר שאפנישע מענטשן וועלכע זענען פשוט געווען נייעריג צו וויסן: "וואס טוט זיך דארטן אויף יענער זייט פונעם ים?", זענען זיי געגאנגען 'אנטדעקן' - ווי מען רופט עס אויף ענגליש 'עקספלארן' (לחקור) - ביז זיי האבן געטראפן דאס רייכע לאנד! און דערנאך האבן זיי ווייטער געזוכט צו עקספלארן נאך א וואלד און נאך א שטח - פון אויבן, פון אונטן, פון דרום און צפון, ביז זיי האבן אנטדעקט גאנץ אמעריקע. פאר דער תאוה פון נייער, האבן זיי איינגעשטעלט זייער לעבן אין א סכנה, זיי האבן אוועקגעגעבן דערפאר טעג און יארן, נישט געגעסן און נישט געשלאפן - אלעס כדי אויסצוגעפונען וואס טוט זיך 'דארט' אויף יענער האלב וועלט! ווייל ווען א מענטש איז נייעריג, ווערט ער עדיקטעד צו דער זאך, ער דארף נישט עסן און שלאפן, ער איז אינגאנצן אריינגעטון אין די איינע זאך: אויסצוגעפונען און אנטדעקן יענע באהאלטענע זאך!

"וויאזוי קומט מען אָן צו דער מדרגה פון אהבת ה' וואס דער חובת הלבבות מאלט אראפ? וויאזוי קומט מען אָן צו דעם כלות הנפש וואס דער רמב"ם מאלט אראפ? וויאזוי קומט מען אָן צו דער דבקות פון תלמידי בעל שם טוב?"
 און דער ניגער האט זיי געברענגט זיך אריינצולייגן אין עבודת ה' אויף א יסודות'דיגן אופן - מיטן גאנצן הארץ און נשמה! דאס איז געווען זייער גאנצער עסק וואס זיי האבן געהאט! זיי האבן גארנישט געדארפט אויסרעדן דעם! און דאס האט זיי געברענגט צו ווערן עדיקטעד פון עבודת ה'! זיי האבן זיך נישט געקענט אפרייסן צו גרויס דביקות הבורא! זיי האבן געקענט שטיין און דאווענען פאר שעות ארוכות און זיך נישט געקענט אפרייסן פונעם דאווענען! **אט דער 'ניגער' און 'אור' זענען די הייליגע קאנאנען וועלכע קען מלחמה האלטן קעגן די קאנאנען פון אינטערנעט.**

א כינוס כלל ישראל אויף עבודת ה'...

לאמיר זיך פארשטעלן א בילד וויאזוי עס וואלט אויסגעזען א 'כינוס כלל ישראל' וואס מען פאררופט פאר איין צוועק: "היות דער רבנו של עולם האט אונז געהייסן אים ליב צו האבן און מורא צו האבן פון אים, און ליידער איז דער עולם דאס נישט מקיים געהעריג, דעריבער וועט זיך כלל ישראל צוזאמענעמען צו הערן עצות און מהלכים וויאזוי מען קען יא אנקומען צום 'יחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך'! היות דער רבנו של עולם האט אונז געהייסן לערנען כל התורה כולה, און למעשה איז מען דאס נישט געהעריג מקיים, דעריבער וועט זיך כלל ישראל צוזאמענעמען צו הערן עצות וויאזוי מען קען ארופבויען א ניגער צו דער גאנצער תורה! היות אז אדישקייט איז היינט זייער קאלט און פארשלאפן, דעריבער וועט זיך כלל ישראל צוזאמקומען און הערן עצות וויאזוי צו מאכן אידישקייט לעבעדיג און ווארעם! וויאזוי מען עקספלארט די העכערע וועלטן פון אידישקייט!" מען קען זיך אליינס פארשטעלן וואספארא חיזוק גאנץ אידישקייט וואלט באקומען פון אזא אסיפה.

בא בחדריך - א כינוס פרטי קען יעדער מאכן

מיר האבן נאך נישט זוכה געווען צו אזא אסיפה, אבער יעדער יחיד פאר זיך קען יא מאכן אזא אסיפה! מען גייט אריין אין א צימער און מען רעדט צו זיך דברי התעוררות: "איך האב דא פאררופן א פרויוואטע אסיפה, עס איז טאקע נישטא קיין גרויסער עולם, אבער יעדער איד איז דאך אן 'עולם מלא'! וויל איך דא זאגן פאר מיין עולם: איך וויל אריינגיין אין א העכערע וועלט און לעבן מיט העכערע השגות! איך וויל זיך אריינארפן אין עבודת ה' און אין תורה - אויף אן אופן אז דאס זאל איבערנעמען מיין גאנצע מציאות! איך וויל אנטדעקן אלע חלקים אין תורה - פון גללה ביז נסתור! איך בין אנטשלאסן ארויפצוגיין אויפן לייטער פון עבודת ה' און אנקומען צו אהבת ה', יראת ה' און צו אלע העכסטע מדרגות!"

אל ירך לבבכם - דער רבש"ע וועט דיר געבן מורא'דיגע כוחות

א בחור זאל נישט מורא האבן צו נעמען אויף זיך אזא גרויסע מסיע, ווייל אויב גיבט מען פון הימל אזעלכע שטארקע כוחות פאר דער סטרא אחרא - וואס א מענטש קען דורכדעם ווערן אזוי נידריג, דארף מען פארשטיין פונדעם אז 'מדה טובה מרובה' און אודאי גיבט מען פלא'דיגע כוחות פון הימל אויך פארן צד הקדושה! יעדער בחור'ל וואס שטרעבט און פרובירט ארויפצוגיין אויפן לייטער - וועט האבן א מורא'דיגן סייעתא דשמיא! מען גיבט אים ספעציעלע כוחות צו גיין און אנקומען צו א העכערן אור. און דעמאלט וועט ער האבן דעם כח זיך צו פארמעסטן מיט די אלע היינטיגע כוחות הטומאה, ווייל די אלע זאכן וועלן מער נישט רעדן צו אים.

להמציא עליו דברים ומעשיות שלא היו ולא נבראו, כי היה לו ענינים נשגבים ונעלים בזה.

ובכן ענה ואמר לאביו: 'מיין שווער, רעדט אויף זיין שווער, אסור לדבר...' (חותנו מדבר על חתנו 'אסור לדבר...') - וזה לא היה אמת כי הרה"ק מראוואדוב לא היה מדבר על הייטב לב כלל, אבל כך אמר הרה"ק מבלאזוב כדרכו בקודש - והמשיך: 'ער וואלט געהאט אזא מעשה, אז ער טיילט קמיעות, וואלט ער דאך געדארפט רעדן וועגן דעם, וואלט איך עס געהערט פון אים, איך האב עס קינמאל נישט געהערט פון אים' (אם היה לו 'מעשה' כזה, שהוא מחלק קמיעות, הרי היה צריך לדבר מזה, והייתי שומע זאת ממנו, ומימי לא שמעתי זאת ממנו). ענה לו ר' דוד'ל: 'וואס ווייסט דו... איך זאג דיר, ער טיילט קמיעות!' (מה אתה יודע... אני אומר לך, הוא מחלק קמיעות).

• הרה"ק מראוואדוב היה מקפיד מאד שלא ידפיסו את דברי תורתו, ואמר: 'דער וואס וועט דרוקן מיינע תורות, וועל איך מיך נוקם זיין אין די קינד'ס קינדער' (מי שידפיס דברי תורתו, אנקם בבני בניו), והיה מקפיד על זה בקפידה נוראה ממש. אכן בספה"ק רב טוב' בפרשת ויצא מביא הייטב לב מאמר שלם מדברי תורתו של חתנו הרה"ק מראוואדוב, ולא כמו בספרו ייטב לב בפרשת בא שהוא מביא רק דבר קצר, אלא הוא מאמר שלם כצורתו. כאשר ראיתי בפעם הראשונה את המאמר הזה נכנסתי לשאול את כ"ק רבינו מה פשר הדבר. סיפר כ"ק רבינו מעשה שהיה, כי הרבנית מראוואדוב נסעה פעם לשבות אצל אביה הק', וכאשר חזרה אחר השבת לראוואדוב שלח הייטב לב את הגבאי שלו ללוותה בדרכה. ולפני לכתו של הגבאי הזהירו הייטב לב שהוא מוכרח להביא אליו כתב מדברי התורה שאמר הרה"ק מראוואדוב באותה שבת, ואם לא יביאנו הרי הוא מעבירו מן הגבאות. והנה הרה"ק מראוואדוב מרוב קפידתו שלא ידפיסו את דבריו, לא היה מוציא את כתבי דברי תורתו מרשותו כלל, כי היה מפתח מאד על דבר זה. וכאשר הגיע הגבאי של הייטב לב לראוואדוב, ניגש אל הרה"ק מראוואדוב ואמר לו כי חתנו הק' ציווהו שייביא לו דברי תורה ממנו. סירב הרה"ק מראוואדוב ואמר: 'בשום אופן נישט!' (בשום אופן לא!). התחנן אליו הגבאי, ואמר לו כי יפסיד את פרנסתו, כי אם לא יחזור אל הייטב לב עם דברי תורתו, יעבירו ממשרת הגבאות. אמר הרה"ק מראוואדוב: 'מקפה זיין פרנסה פון א איד, דאס קען איך נישט!' (לקפה פרנסה של יהודי, זאת אינני מסוגל!). ובלית ברירה נתן הרה"ק מראוואדוב בידו כתב של מאמר על פר' ויצא, והלך הגבאי והביאו אל הייטב לב. ובודאי ידע הייטב לב שלא תהיה לו דרך אחרת להשיג את דברי תורתו של הרה"ק מראוואדוב, אלא אם ינהג בדרך זאת, שיאמר לגבאי כי אם לא יביא זאת אליו יעבירו מהגבאות, ולכן עשה כן. אח"כ הדפיס הייטב לב את המאמר בספרו הק' רב טוב.

• כ"ק מרן רבינו זי"ע נקרא על שם זקינו הרה"ק בעל 'ייטב לב' מסיגעט זי"ע [שהיה שמו הק' יקותיאל יהודה], אבל לא נקרא 'יקותיאל' רק 'יהודה', והיה נוהג לומר: 'איך ווייס נישט פארוואס מ'האט מיר געגעבן נאר א האלבע נאמען' (איני יודע למה נתנו לי רק חצי שם), והיה מוסיף: 'הלואי זאל איך זיין א האלבע סיגעטע זיידע' (הלואי שאהיה חצי מקוני הרה"ק מסיגעט).

• הנה דרכו של הרה"ק בעל הישמח משה זי"ע היה לחלק קמיעות אל הפונים אליו הזקוקים לישועה, והיה פועל בהם מופתים גדולים, וכידוע התנגד על זה הרה"ק מראפשיץ זי"ע מאד. והנה הרה"ק מראוואדוב זי"ע שהיה חתנו של בעל הייטב לב היה נוהג שלא ליהנות מחמיו והיה מקפיד על כך עד מאד. וכ"ק מרן רבינו לא פירש את טעם הדבר, אכן בפשטות היה זה מפני שהיה הייטב לב גם כן מחלק קמיעות כדרך זקינו הישמח משה.

פעם שאל כ"ק מרן רבינו את הרה"ק מסאטמאר זי"ע אם קיבל מאבותיו הק' איזה ידיעה בענין הקמיעות, אם אכן היה הייטב לב מחלק קמיעות או לא. ענה הרה"ק מסאטמאר כי הייטב לב לא היה כותב קמיעות מעצמו, אלא היו לו קמיעות בירושה מזקינו הרה"ק בעל 'ישמח משה' זי"ע, ואת זה היה נוהג לחלק.

פעם הקשה לי מאן זהו על דברי הרה"ק מסאטמאר, ממכתב מפורש שנמצא מכת"ק של הייטב לב שכתב אל איזה סופר לכתוב עבורו כמה קמיעות, והוא כותב לו אלו שמוה"ק לכתוב בהם וכו'. אכן יש ליישב, שלא היה הייטב לב מחדש קמיעות מעצמו, היינו איזה שמוה"ק ואלו פסוקים לכתוב. אלא שאתם הקמיעות שהיו לו בירושה, היה מצוה להעתיקם עוד כמה פעמים.

באחד מכרכי 'באילנא דחיי' ראיתי בשם הרה"ק מסאטמאר, שאמר כי 'בדרך כלל' לא היה הייטב לב כותב קמיעות מעצמו, חוץ ממקרים יוצאים מן הכלל. ובאותו מקרה ששלח לכתוב קמיעות, היה זה דבר היוצא מן הכלל.

• פעם אחת הגיע הרה"ק הייטב לב לביקור אצל מחותנו הרה"ק רבי דוד'ל מדינוב זי"ע [כי בנו הרה"ק מבלאזוב זי"ע היה חתנו של הרה"ק מראוואדוב], וקיבלו רבי דוד'ל בקרירות. כאשר ראה זאת הרה"ק מבלאזוב הצטער מאד על כך, שהרי הייטב לב היה חמיו זקינו, והלך ושאל את אביו מה זאת שקיבל את הייטב לב בקרירות כזאת, והרי הוא גדול הדור ורבי של אלפי חסידים. ענה לו רבי דוד'ל: 'וואס ווייסט דו? ער טיילט קמיעות...' (מה אתה יודע? הרי הוא מחלק קמיעות...).

והנה הרה"ק מבלאזוב היו לו ענינים נשגבים והיה נוהג לעשות כמה דברים שאינם מובנים. וא' מהם הוא שהיה נוהג כסדר לדבר על חתנו הרה"ק מראוואדוב ולשחוק ממנו, ואף היה נוהג